

Leerplicht

Doel en inhoud van de leerplichtwet

Leerplicht hangt heel nauw samen met leerrecht, ofwel het recht op onderwijs. Overal ter wereld wordt dit recht als een groot goed beschouwd. Veel landen hechten er zelfs zoveel waarde aan, dat ze de jeugd via een wet verplichten om naar school te gaan. Nederland is één van die landen.

In ons land staan de rechten en plichten van ouders, leerlingen en schooldirecteuren precies aangegeven in de leerplichtwet. Deze wet is, kortweg gezegd, een rechtsmiddel waarmee gewaarborgd wordt dat alle jongeren in Nederland aan het onderwijs kunnen en zullen deelnemen. Het doel van de leerplichtwet is dat jongeren zo goed mogelijk worden toegerust met kennis en vaardigheden, die zij nodig hebben om een zelfstandige plek in de samenleving te verwerven. Een afgeronde schoolopleiding is daarvoor een eerste vereiste.

De volgende zaken staan in de leerplichtwet omschreven:

- Begin van de leerplichtige leeftijd
- Het moment waarop een jongere niet langer onder de leerplichtwet valt
- Kwalificatieplicht
- Startkwalificatie
- Vervangende leerplicht
- Verzuim
- Taak van een leerplichtambtenaar
- Verplichtingen van schooldirecteuren, ouders en leerlingen

Begin van de leerplichtige leeftijd

Bijna alle kinderen gaan op vierjarige leeftijd voor het eerst naar school. De kleuter is op die leeftijd nog niet leerplichtig, maar het is goed voor zijn ontwikkeling om samen met leeftijdgenootjes al naar school te gaan. De echte leerplicht begint op de eerste dag van de maand, die volgt op de maand dat een kind vijf jaar is geworden. Een kind dat bijvoorbeeld op 10 oktober zijn vijfde verjaardag heeft gevierd, wordt op de eerste schooldag van de maand november leerplichtig.

Soms is een volledige schoolweek te lang voor jonge leerlingen. Daarom biedt de leerplichtwet een mogelijkheid tot vrijstelling. Ouders van een vijfjarige leerling mogen, in goed overleg met de schooldirecteur, hun kind maximaal vijf uur per week thuishouden. Mocht dit niet genoeg blijken te zijn, dan mag een directeur daar nog vijf extra uren vrijstelling per week bovenop doen. De mogelijkheid voor vrijstelling is uitsluitend bedoeld om overbelasting van de leerling te voorkomen. Zodra een kind zes jaar is, geldt de overgangsmogelijkheid niet meer. Zesjarige leerlingen moeten allemaal het volledige onderwijsprogramma volgen. Een schooljaar loopt van 1 augustus tot en met 31 juli.

Het moment waarop een jongere niet langer onder de leerplichtwet valt

Niet alleen de aanvang van de leerplichtige leeftijd is duidelijk omschreven in de leerplichtwet. De wet beschrijft ook het einde van de leerplicht. Wanneer dat moment aanbreekt, hangt af van de leerwens van de leerling. Iedere leerling heeft te maken met de zogenoemde leerplicht. Sommige jongeren willen graag zo snel mogelijk gaan werken. Voor hen is het van belang om de kwalificatieplicht goed te begrijpen.

Volledige leerplicht is de plicht om op een erkende school ingeschreven te staan en deze school elke schooldag te bezoeken.

De volledige leerplicht eindigt op één van de volgende twee momenten:

- aan het eind van het schooljaar waarin een leerling zestien jaar is geworden.
- aan het einde van het twaalfde schooljaar. Een leerling die op de basisschool een groep overslaat, doorloopt deze school in minder dan acht jaar. Toch telt zijn basisschooltijd voor de berekening van de leerplichtperiode als acht jaar.

Kwalificatieplicht

De kwalificatieplicht geldt voor jongeren die:

- a. nog geen achttien jaar zijn;
- b. nog geen startkwalificatie hebben behaald; en
- c. de volledige leerplicht achter de rug hebben.

Zij zijn tot hun achttiende verjaardag (of tot het moment dat zij een mbo2-, havo- of vwo- diploma hebben behaald) kwalificatieplichtig.

De kwalificatieplicht verplicht alle jongeren die na de volledige leerplicht nog geen startkwalificatie hebben een volledig programma van onderwijs te volgen totdat zij een startkwalificatie hebben

behaald. De kwalificatieplicht betekent niet 5 dagen per week in de schoolbanken. Het is ook mogelijk om met combinaties van leren en werken aan de kwalificatieplicht te voldoen zoals de beroepsbegeleidende leerweg in het mbo. Juist deze combinaties van leren en werken zijn een uitkomst voor een deel van de 16 en 17 jarigen.

Startkwalificatie

Het VMBO-diploma is een voorbeeld van een diploma dat niet als startkwalificatie wordt aangemerkt. Leerlingen met dit diploma moeten nog één of twee dagen per week naar school. Diploma's van de volgende opleidingen gelden wel als startkwalificatie:

- Havo/VWO
- Basisberoepsopleiding niveau twee
- Beroepsbegeleidende opleiding niveau twee
- Vakopleiding niveau drie
- Middenkaderopleiding niveau vier
- Specialistenopleiding niveau vier

Vervangende leerplicht

In sommige gevallen is er voor jongeren vanaf veertien jaar een alternatief leertraject mogelijk. B&W van de gemeente waar een leerling staat ingeschreven, moeten dan eerst in samenspraak met het bevoegd gezag van de school tot de conclusie zijn gekomen dat de leerling daadwerkelijk niet in staat is om volledig dagonderwijs te volgen. Nadat deze conclusie is getrokken, kan een leerling onder de vervangende leerplicht vallen.

Verzuim

Er zijn drie soorten verzuim te onderscheiden:

- Luxeverzuim (vakantie)
- Signaalverzuim (regelmatige kortdurende afwezigheid; spijbelen)
- Ongeoorloofd (absoluut) verzuim (helemaal niet naar school gaan)

In de leerplichtwet staat omschreven, wanneer een jongere de school niet kan/hoeft te bezoeken. Dit is het geval bij ziekte, schoolsluiting en de vervulling van plichten die voortvloeien uit godsdienst of levensovertuiging. Verder kent de leerplichtwet vrijstelling wegens andere gewichtige omstandigheden en zijn de regels voor extra vakantieverlof duidelijk geregeld.

Spijbelgedrag is vaak een duidelijk signaal dat er iets aan de hand is met een jongere. De school meldt dit soort ongeoorloofd schoolverzuim gewoonlijk aan de leerplichtambtenaar, waarna hij gaat uitzoeken of er een ernstige reden achter het verzuim schuilt. Het komt ook voor dat ouders of leerlingen zelf een afspraak met de leerplichtambtenaar maken om een oplossing voor een bepaald probleem te zoeken. De leerplichtambtenaar werkt hiervoor nauw samen met allerlei organisaties en instanties die zich voor het welzijn van de jeugd inzetten.

De taak van een leerplichtambtenaar

Het toezicht op de naleving van de leerplichtwet is opgedragen aan burgemeester en wethouders. Zij wijzen voor de uitvoering van dit toezicht een of meerdere leerplichtambtenaren aan. Dit klinkt strenger dan het is. Leerplichtambtenaren zijn er niet alleen om overtreders van de leerplichtwet vermanend op de vingers tikken, maar ze vervullen ook een maatschappelijke zorgtaak. Zij hebben daarvoor een goed inlevingsvermogen, waarmee ze zich verplaatsen in de problemen van de schoolgaande jeugd. Heel soms zijn leerplichtambtenaren genoodzaakt de officier van justitie in te schakelen. Maar zij doen dit alleen als uiterst redmiddel. Het grootste gedeelte van de tijd zijn leerplichtambtenaren actief bezig een oplossing te vinden voor problemen die de schoolloopbaan van een leerling in gevaar kunnen brengen.

Hoe weet een leerplichtambtenaar dat een leerling met een probleem zit?

Spijbelgedrag is vaak een duidelijk signaal dat er iets aan de hand is met een jongere. De school meldt dit soort ongeoorloofd schoolverzuim gewoonlijk aan de leerplichtambtenaar, waarna hij gaat uitzoeken of er een ernstige reden achter het verzuim schuilt. Het komt ook vaak voor dat ouders of leerlingen zelf een afspraak met de leerplichtambtenaar maken om een oplossing voor een bepaald probleem te zoeken. De leerplichtambtenaar werkt nauw samen met allerlei organisaties en instanties die zich bekommeren over het welzijn van de jeugd, zodat hij goed weet wat voor soort oplossingen er zijn.

Verplichtingen van schooldirecteuren, ouders en leerlingen

Schooldirecteuren hebben de volgende verplichtingen:

- Binnen zeven dagen moeten ze de leerplichtambtenaar van de woongemeente van een leerling in kennis stellen van een in- of afschrijving.
- Wanneer een leerling van school wordt verwijderd, moet de schooldirecteur dit terstond melden aan de leerplichtambtenaar.
- Voordat een leerling wordt uitgeschreven, moet de school nagaan of de leerling elders wordt ingeschreven.
- Schooldirecteuren dragen de verantwoording voor het feit dat ongeoorloofd schoolverzuim wordt gemeld aan de leerplichtambtenaar van de gemeente waar de betreffende leerling staat ingeschreven.
- Zij moeten de leerplichtambtenaar alle inlichtingen geven die nodig zijn bij de uitvoering van de leerplichttaak.
- Schooldirecteuren moeten de leerplichtambtenaar in kennis stellen van een leerling die de school voortijdig verlaat.

Verplichtingen van ouders:

- Ouders moeten ervoor zorgen dat hun zoon of dochter op een school of onderwijsinstelling staat ingeschreven.
- Zij zien erop toe dat hun kind de school geregeld bezoekt, dat wil zeggen dat er geen les of praktijktijd wordt verzuimd. Vanaf twaalf jaar is de jongere hier zelf medeverantwoordelijk voor.
- Ouders dienen de school in kennis te stellen van ziekte van hun kind.
- Ouders dienen bij andere redenen van afwezigheid van hun kind toestemming van de schooldirecteur te hebben.

Verplichtingen van leerlingen, die twaalf jaar of ouder zijn:

- Zij moeten de school geregeld bezoeken en kunnen persoonlijk aangesproken worden op ongeoorloofd schoolverzuim.
- Jongeren die zelfstandig wonen, moeten zelf de school op de hoogte brengen van ziekte of andere gewichtige omstandigheden die hen verhinderen de school te bezoeken.
- Wanneer niet aan de bovenstaande verplichtingen is voldaan, dan is er sprake van vermoedelijk ongeoorloofd schoolverzuim. Dit kan een proces-verbaal tot gevolg hebben.

Wilt u meer informatie?

Hopelijk is het belang en de inhoud van de leerplichtwet u een beetje duidelijk geworden. Wilt u meer informatie of denkt u dat de leerplichtambtenaar u bij een specifiek probleem kan helpen, aarzel dan niet om contact op te nemen met de leerplichtambtenaar.

Leerplichtambtenaar : mevrouw A. Monsma
Telefoonnummer : (0511) 54 86 06
Bereikbaar op : maandag, dinsdag en woensdag

Leerplichtambtenaar : mevrouw L. Wijma
Telefoonnummer : (0511) 54 86 09
Bereikbaar op : dinsdag

Extra verlof

Wanneer een leerling extra verlof nodig heeft, dit is verlof buiten de reguliere schoolvakanties, kan dit aangevraagd worden bij de directeur van de school.

Wanneer het verlof meer dan tien schooldagen betreft, moet het verlof aangevraagd worden bij de leerplichtambtenaar.